

31

75

EL MVSEV
ARQVEOLOGICH-ARTÍSTICH
EPISCOPAL DE VICH

EN 1908

MEMORIA

LLEGIDA PEL SR. CONSERVADOR

MOSSÉN JOSEPH GUDIOL Y CUNILL, PBRE.

EN LA REUNIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA

QUE TINGUÉ LLOCH EL DÍA 4 D' ABRIL DE 1909

VICH
IMPREMPTA DE G. Y R. PORTAVELLA
Carrer de la Gelada, 35 y 37
1909

RF-1-36

EL MVSEV
ARQVEOLOGICH-ARTÍSTICH
EPISCOPAL DE VICH

EN 1908

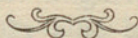

MEMORIA

LLEGIDA PEL SR. CONSERVADOR

MOSSÉN JOSEPH GUDIOL Y CUNILL, PBRE.

EN LA REUNIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA
QUE TINGUÉ LLOCH EL DÍA 4 D' ABRIL DE 1909

VICH
IMPREMPTA DE G. Y R. PORTAVELLA
Carrer de la Gelada, 35 y 37
1909

R. 16149

SENYOR PRESIDENT:

SENYORS:

Dos aconteixents han fet memorable per nostre Musèu l'any de 1908. La vinguda del Rey y la concessió d'una subvenció per la Diputació Provincial de Barcelona. A aixó afegeixishi que si no en nombre, en calitat, els objectes adquirits y ingressats en les coleccions arqueològiques han donat un bon contingent, tot lo qual fa que tinguém de esmentar com una anyada felix la que acaba de transcórrer.

La visita que Alfons XIII feu al Musèu hem de considerarla com un significat homenatge d'estima a nostres esforços, y més de la manera com vingué acompanyada de frases d'encoratjament més d'agrahir que no pas la majoria de

les que, gracies a Deu, sens dirigeixen, per l'alta representació de la persona que'ns les prodigá. Y ab el Rey hi vingué el Sr. President del Concell de Ministres, qui demostrá quedar tan empenyat de lo que pogué admirar el día 5 de Novembre al acompanyar l'Alfons XIII, que volgué repetir detingudament la visita l'endemá, mostrantse cada volta més meravellat y sorprés de lo que poguem mostrarli.

La visita reyal portá, com era natural, un cert trasbals en nostre Muséu. Tot se pulí y s'arreglà, se combinaren y unificaren més certes instalacions, se modificaren varies vitrines a fi de donar-leshi major cabuda y perque afavorissen més la visualitat dels objectes, se posaren títols a les obres d'autor conegut, emprenentse ab aixó un camí que es necessari anar continuant y completant a mida que'ls estudis que sobre nostre antich art van fentse, permetin fixar noms y dates.

En día com avuy vaig anunciar l'any passat que estava en bon camí la demanda que havia feta a la Diputació

Provincial de Barcelona, a fi de que contribuís ab una subvenció al foment del Muséu. Gracies a les gestions y bons oficis del Excm. Sr. Joaquim Sostres-Rey, a qui ajudaren éls diputats Senyors Prat de la Riba, Pericas, Dadia y Plátja, la subvenció fou concedida, essent de 2500 pessetes, que foren ja cobrades, esmersantse en el sosteniment del Muséu y en adquisicions y gastos del any. Aixís s'entengué que's procurava per la vida de l'estimada institució.

He indicat ja que les adquisicions que s'han fetes durant l'any 1908 havian sigut de qualitat ben apreciable. Vaig a mostrarho enumerantles, dihent quelcom sobre les que, a mou modo de veurer, resultan més dignes de menció.

En primer lloch citaré un curiosíssim frontal d'altar, de fusta tallada y ab aplicacions de pasta de guix. Al mitx hi té una auriola apuntada, dins la que antigament hi ressaltaria en relléu la representació de Jesús mestre o la Mare de Deu, vegentse al voltant de la auriola els símbols dels Evangelistes tallats en relléu en la massa de fusta de que està fet

el frontal. Als costats d'aquestes imatges hi ha dues files superposades de dobles arcuacions igualment fetes a posta per contenir figures, avuy no conservades. Enquadra tot aixó un march ab restes de ornamentació formant una serpentina y perlejats. Se tracta d'un curiosíssim exemplar del segle XIII, d'una época en que les tradicions romàniques encara estaven en vigor, donant la disposició dels superbs *antependia* de metall precíós o d'aram daurat y esmaltat a la fairsó llemosina; essent digne d'estima per nosaltres, ab tot y son poch lloable estat de conservació, puig que ab el frontal esculpturat que tenim procedent de Ripoll s'hi forma una serie ben interessant pels estudiosos.

Altre frontal va adquirir-se, tot llis, pero enriquít ab pintures en que s'hi representa la Verge-Mare y quatre escenes referents a la Nativitat del seu Fill. Un march decorat ab una serpentina de dibuix ingenuo espaya el parament dividit en tres parts. En la central hi ha la representació de María ab son Fill a la falda, sentada en cathedra d'alt respattler

y ab asiento cubert per gros y pompós coixi. La Verge vesteix ample mantell desde'l cap y túnica, lluhint el Nen iguals peces d'indumentaria. Darrera d'ells dos angels aguantan un florejat drap o bancal. El grupo de Mare y Fillet està tractat com volent expressar la amorosa conversa sostinguda entre'ls dos, com si'l Nen se complagués en el ram de tres roses que Maria aguanta ab sa esquerra. Als costats d'aquesta representació de la *Deipara* hi ha superposades dues escenes, que ja he indicat completan la significació central de la maternitat divina de Maria. En la superior de la part dreta hi ha l'Anunciació que, recordant les explicacions dels evangelis apócrifs, té lloch en el pati de la casa ahont habitava Maria, sota un cobert ahont hi ha un reclinadori ab un llibre, que ha deixat la dona escullida per rebre agenollada la misiva que l'angel acaba de donarli flectat un genoll y presentant un lliuri florit. Al desota hi ha l'escena del Naxement de Jesús, qui està sota un cobert de fusta y palla dins d'una menjadora alçada per dos supports, contemplansel la Mare y les

dues llevadores de que'ns parlan els apócrifs a que ja he fet referencia. A l'altre costat hi ha pintada la representació dels Tres Reys demanant a Herodes notícies sobre el lloch ahont havia tingut lloch la naixensa de Jesús. El tirá esta assegut en sitial cobrecelat, vestint cota d'amples manegues que deixan veurer el brial ab punys d'embut, a son costat hi está situat un macer y al seu devant els Magos representats d'edat diferenta, com personificant la joventut, la maduresa y l'ancianitat; dos d'ells vestint a la moda com Herodes y el més vell ab blanca túnica y sobrecota en forma de dalmática cenyida. L'últim requadro, sota de l'anterior, figura l'Epifanía, ab la Mare de Deu, sentada en trono emparamentat, que té el Jesuset a la falda en actitud de benehir als tres adoradors. L'escena té lloch dintre una rica habitació ab sostre enbigat y plafonat de blau ab estrelles. Per aquestes indicacions ja pot compendrer l'interés iconològich que té aquest frontal en que de tant gráfica manera s'hi expresan les llegendes tradicionals referents al naixement del Salvador. Com a obra

pictòrica resulta esser una ben important mostra de la segona meytat del segle XIV, feta per un artista poch refinat en lo que fa referencia al dibuix y al colorit. Y en aquest sentit ens ha omplert un buyt que's notava en el Muséu, puig que afegeix lo que'm podriam dir la serie cronològica de nostres pintures y serveix de pas entre els frontals gòtics primitius que tenim y un de ja pertanyent al segle XV que fins ara'ns quedava isolat y com una extranyesa.

Y posat a parlar de pintures es del cas que mencioni també com una adquisició estimable, el quadro sobre taula representant la Sagrada Familia, original d'un de nostres antics artistes, en Perot Gascó, fill y hereu del Joan Navarro que avuy tenim ja bem conegut. El pintor presentá la Mare de Deu tenint l'Infantó sobre la falda, del tot nú, apoyant son braç dret sobre un llibre mentres que ab la mà esquerra va per agafar una petita creu que presenta el Precursor encar nen, en tant que St. Joseph s'ho contempla, alçant els ulls d'un llibre qu'estava llegint y com si comprengués la

manera com se complian les profecies. Un rich drap imperial ocupa el fons del quadro, quedant lloch encara per dibuixarhi en el daurat camper un motiu picat qu'es troba ja en altres obres den Perot Gascó y del seu pare. Se tracta donchs d'una obra d'un artista que treballá entre 1522 y 1546 y que, per tant, no arriba a esser feta a mitx segle XVI.

En escultura podém mostrar una hermosa imatge de St. Joan Evangelista, de poch més d'un palm d'alt, tallada en fusta, y pertanyent sens dupte a un Calvari que deuriam atribuhir a finals del segle XVII, potser a en Santa Cruz, o a un de nostres hábils imaginers d'aquell temps en qu'es feya gala de sapiguer fer veurer una figura en mitx d'una tofa de robes tallades minuciosament y combinades ab enèrgica grapa. A més d'aquestes condicions, que llueixen en la figura a que'm refereixo, es de notar en la mateixa lo graciós de la posa y el tò affligit de la seva cara, tocada ab uns quants colps efectistes, per més que del tot encertats.

També en aquesta especialitat men-

cionaré un cap de mida poch més que natural, tallat en fusta, presentant tonsura monacal y pertanyent a una imatge religiosa, obra andalusa del segle XVII, ben apreciable, y un Ecce-Homo en alabastre daurat y colorit que fou regalat al Museu pel net del general Manso, D. Joseph Xavier Barcaizlegui y Manso, Comte del Llobregat, interessant sobre tot per la talla de la púrpura que cobreix en alguna manera les carns de Jesús.

En la secció anomenada vulgarment d'orfebreria, encar que no sian de metall preuat tots els objectes que s'hi agrupan, crida l'atenció una creu processonal, de doble travecer trifoliada en les extremitats, feta de fusta coberta de planxa d'aram estampat donant uns bells motius vegetals ab els símbols dels Evangelistes o angels. El Crucifix es d'aram daurat y resulta esser una notable pesa del segle XIV que es provable sia feta, com tota la creu, dintre el reyalme valencià, puix que s'hi notan unes influencies italianes, que no tenen tanta explicació en nostra terra. Aquesta creu pertany al mateix genre que les caixetes de joyes

qu'és donavan a les maridades de nostre país, seguint una costúm italiana que té els seus precedents ja en l'art etrusch y grech en les *cistae* de bronze que son avuy l'orgull de certs museus.

Y aquí mencionaré l'adquisició d'un calser d'aram antigament daurat, ab peu exagonal lobulat, mes ab petites esmalts ab capets y copa quelcom cónica sobre corola flamigera. Al peu hi té un petit Crucifix, la patena circular presenta una creu al fons. Se tracta d'un objecte dels que avuy crech poden classificar-se com a deguts a l'industria avinyonesa.

En mobiliari puch citar un baullet de fusta cobert de pell oberta al buril y reforçat ab ferros sencillament obrats. La tapa y fronter son principalment dignes d'atenció pels seus esplèndits motius ornamamentals d'excelent dibuix, oberts en el cuyro, essent de notar la llegenda IN D...MINO CONFIDO, que tots sabém bè coincideix ab la que llueix com a lema l'escut de nostre ben estimat senyor Bisbe. Sembla que pot classificar-se aquest baúl com a obra castellana vella, del començament del segle XVI.

Y per mes que sia una ruina, es de totes maneres una mostra ben interessant la capceta de mosaichs de fustes y os, formant entrelaçats y estrelles de dibuix arabig, per lo que demostra lo que eran els més richs treballs de tarsia del sigle XV y principis del XVI.

Altres objectes se poden citar, encara que tingan un valor més secundari. Entre aquestos hi ha un punxó d'os trobat en unes sepultures de Collsacabra, pertanyent a temps ben avençats de l'època anomenada protohistòrica y d'interès pels estudis sobre els aborígens de nostra contrada, uns troços de vasos cristians trets de les catacumbes de Roma y atribuïbles al segle IV, una medalla-condecoració losangeada, d'argent, recordant la batalla que a 12 de Maig de 1810 tingué lloch a Hostalrich, encunyada com la referent a la acció dita de Vich per la Junta que a Mallorca s'havia format durant l'època de l'Independència; un medalló de bronze pertanyent a una reixa, obra d'aplicació presentant un bust femení classificable com a mostra de les elegancies que feyan els italians

del *cinquecento*; sis pastes d'agnus de finals del segle XVII y començament del XVIII, portant els noms dels Papes Innocent XII y Clement XI, interessants per lo que augmentan una colecció que comença a fer goig; sis noves mostres de rejoles valencianes blanques y blaves, una d'elles de les de fabricació de Paterna del segle XV, dibuixada de mà y presentant un brau, altre ab una especie de filosa y una més ab un castell tocat ab tons moradenchs de finals del mateix segle, essent de notar com una especialitat una peça d'enteixinat, donant al mitx un requadro ab la copia d'un dels motius més usats en la rejoleria blanca y blava fabricada a Valencia, una flor quadrifolia, que ressalta sobre el camper llis, sens barniçar y del color natural de la terra de que es feta aquesta peça que pot correspondrer a la primera meytat del segle XVI.

Y parlant de ceràmica no deixaré de recordar l'adquisició de dos caps de terra cuyta, basta, vidriada de groch y gris, pertanyent a un sola teulat, ahont vindrien a esser com una taca decorati-

va recordant les gargoles. Figuran un cap d'home barbat y ab les faccions fent una extranya ganyota, treyent la llengua y ab capell exagonal punxagut a manera de corona imperial, que falta en una de elles. Son dos models de gerreria vulgar, recordant encara els models gotichs, pertanyents al segle XVI, conforme prova la moda com està recargolat el bigoti y tallada la barba, d'interés de totes maneres per mostrar les diverses faisons com la ceràmica pot figurar en una obra arquitectónica.

Altres objectes podria citar encara, però ab lo que he apuntat me crech que n'hi ha lo suficient per demostrar com no ha pas sigut un any perdut el de 1908 pel nostre estimat Muséu Episcopal. Fassi Deu que del que hem començat pugam parlarne sempre mellor!

RF-1-36

17